

KIRJANDUSE AINEKAVA

Õppeaine kirjeldus, sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused

Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut. Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema. 1.-4. klassis arendatakse eesti keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoones suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomes oskust ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.

Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse tema lugejavõimeid, mõtte- ja tundemaailma, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, vaadeldakse sõnakunsti poeetikat ja kujundikeele olemust ning edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas. Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada tema keeletunnetust, pakkuda inspiratsiooni ning toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise.

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

II kooliaste	III kooliaste
Õpilane: 1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga; 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet; 4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeeid ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara; 5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi; 6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.	Õpilane: 1) süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust; 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeeid, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara; 5) loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;

	6) rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.
--	--

Koolikirjanduse valikul lähtutakse järgnevatest põhimõtetest:

- 1) leida lugemistekste nii ajastust, voolust kui ka žanrist lähtuvalt,
- 2) hoida proosa-, luule- ja draamateoste valikul mõistlikku tasakaalu,
- 3) arvestada klassikalise ja nüüdisaegse kirjanduse põhjendatud mõõdusuhet,
- 4) pidada teoste valikul silmas õpilaste psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid, aga ka huvisid,
- 5) käsitleda eesti kirjandust soovitatavalt kandvamas rollis kui maailmakirjandust,
- 6) pöörata senisest rohkem tähelepanu eesti luulele ja luulekogude käsitlemisele.

Käsitletavad tüviteksid ja esindusautorid:

II kooliaste: E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon, E. Bornhöhe „Tasuja“, J. Krossi „Mardileib“, F. R. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ vm eesti muinasjutu-või muistendikogumik

III kooliaste: A. Kitzbergi „Libahunt“, E. Vilde „Pisuhänd“, O. Lutsu „Kevade“, A. H. Tammsaare „Kõrboja peremees“ ja A. Kiviräha „Rehepapp“

Eesti luule esindusautorid: Lydia Koidula, Juhan Liiv, Marie Under, Hando Runnel, Leelo Tungal

Soovituslikud teosed II-III kooliastmes:

Luule: A. Alliksaar, B. Alver, Contra, A. Ehin, K. Ehin, E. Enno, D. Kareva, L. Koidula, J. Kolk, M. Kompus, K. Lepik, Kivisildnik, Juhan Liiv, L. Ojamaa, K. J. Peterson, C. Pihelgas, A. Puškin, M. Pärtna, K. Riismaa, J. Rooste, P.-E. Rummo, H. Runnel, I. Severjanin, W. Shakespeare, G. Suits, T. Tasuja, A. Teede, L. Tungal, M. Under, J. Viiding, H. Visnapuu, T. Önnepalu, J. Vesselov jt; valik sonette, ballaade ja oode; ühismeedia- ja räppuulet; luule lauludes.

Proosa:

Eesti kirjandus: K. Aareleid, „Linnade põletamine“; J. Ashilevi, „Kehade mets“; K. Ehin, „Paleontoloogi päevaraamat“; I. Hargla, „Apteeker Melchiori“ sari; M. Heinsaare novelle, „Artur Sandmani lugu“; S. Henno, „Mina olin siin“; A. Hvostov, „Sillamäe passioon“; J. Jaik, „Kaarnakivi“; M. Järve, „Esimene aasta“; M. Karu, „Nullpunkt“; A. Kivikas, „Nimed marmortahvilil“ (I osa); A. Kivirähk, „Ivan Orava mälestused“, „Sinine sarvedega loom“; K. Kivirüüt, „Okultismiklubi“; J. Kross, „Wikmani poisid“, „Väike Vipper“; M. Laurik, „Mina olen surm“; J. Liiv, „Vari“; J. Maasik, „Enne lõppu“; H. Nõu, „Pea suu“; K. Piiper, „Tõde või tegu“; K. Raudsepp, „Lihtsalt ära jää üksi“; R. Reinaus, „Must vares“, „Verikambi“, „Vaevatud“; L. Roomets, „Üks väike valge tuvi“; O. Ruitlane, „Vee peal“; A. Tšehhovi novelle; F. Tuglase novelle; V. Uibopuu, „Janu“; P. Vallaku novelle; A. Vallik „Kuidas elad, Ann?“; vm.

Maailmakirjandus: D. Almond, „Skellig“; M. Atwood, „Orüks ja Ruik“; C. Brontë, „Jane Eyre“; S. Chbosky „Müünililleks olemise iseärasused“; A. Christie romaan; P. Coelho, „Alkeemik“; S. Collins, „Näljamängud“; B. Conaghan „Kui härra koer hammustab“; A. Conan Doyle, „Baskerville'ide koer“; S. Crossan, „Üks“; C. Crowley, „Sõnad sügavas sinises“; J. Dashner, „Labürindi jooksja“; D. Defoe, „Robinson Crusoe“; A. Dumas, „Kolm musketäri“, „Krahv Monte-Cristo“; G. Forman, „Kui ma jään“; A. Frank, „Anne Franki päevik“; J. Gaarder „Apelsinitüdruk“; N. Gaiman, „Tähetolm“; W. Golding, „Kärbeste jumal“; J. M. Green, „Süü on tähtedel“; M. Haddon, „Kentsakas juhtum koeraga öisel ajal“; D. Harms, „Väljapudenevad vanaeided“; L. Harrison, „Monster High. Tere tulemast koletiste kooli“; J. K. Jerome, „Kolm meest paadis“; J. Jägerfeld, „Minu suurejooneline elu“, „Superkoomik“; S. King, „Lemmikloomasurnuaiad“; N. H. Lee, „Tappa laulurästast“; T. Lehtinen, „Tiivad varvaste vahel“; A. Lindgren, „Vennad Lõvisüdamed“; E. Lockhart, „Me olime valetajad“; A. Marshall, „Ma suudan hüpata üle lompide“; K. Millay, „Vaikuse meri“; P. Ness, „Kui koletis kutsus“; G. Orwell, „Loomade farm“; E. A. Poe' novelle; U. Poznanski, „Erebus“; P. Pullman, „Kuldne kompass“; P. Reeve, „Surelikud masinad“; E. M. Remarque, „Läänerindel muutuseta“; L. Sachar, „Augud“; A. de Saint-Exupéry,

“Väike prints”; J. Salinger, „Kuristik rukkis“; sari “Seiklusjutte maalt ja merelt”; M. Scott, ”Nicholas Flameli” sari; B. Selznick, “Hugo Cabret’ leiutis”; N. Shusterman, „Challengeri sügavik“; S. Simukka, ”Punane nagu veri”; G. Soucy, „Väike tüdruk, kes armastas liialt tuletikke“; A. ja B. Strugatski, “Hukkunud Alpinisti hotell”; J. Teller, „Mitte midagi“; J. R. R. Tolkien, “Sõrmuste isand”; M. Twain, „Prints ja kerjus“; L. Ulitskaja, “Võõrad lapsed”; J. Vagner, “Vongozero”; J. Verne, “Kapten Granti lapsed” vm; L. Walton, „Ava Lavanderi iseäralikud ja kaunid kannatused“; O. Wilde, “Õnnelik prints”; reisi- ja elulooraamat eesti ja/või maailmakirjandusest.

Näitekirjandus: K. Aareleid, “Linnade põletamine”; “J. Ashilevi, “Nagu poisid vihma käes”; A. Kitzberg, “Kauka jumal”; A. Kivirähk, “Kevadine Luts”, “Vombat”; L. Koidula, “Säärane mulk”; U. Lennuk, “Paunvere poiste igavene kevade”; S. Nurklik, “Kas ma olen nüüd elus”; M. Ulman, “Võluõunad ehk Naeru kätte võib surra”; vm.

Pärimus: valik eesti jt rahvaste muinasjutte; valik vanakreeka ja -rooma müüte; F. R. Faehlmanni müütilised muistendid; rahvalaule, mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; tänapäeva folklooritekste vm.

II kooliaste		
5. klass		
Teema	Õppesisu	Õpitulemused
Kirjandus-tekstide valik ja lugemine	Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendumine lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Laste- ja noortekirjanduse lugemine nii eesti kui ka maailmakirjandusest. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.	Õpilane: • loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost; • loeb latusalt ja mõtestatult eri žanrites luule-, proosa- ja draamatekst, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; • loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi.
Kultuuri- ja kirjandus-teadmised	Erinevate kirjandusmõistete tundmine (võrdlus, epiteet). Erinevate kirjandusliikide tundmine (muinasjutt, muistend, luuletus). Eesti ja maailmakirjanduse teoste tundmine ja erinevate kultuuride mõistmine. Teatri- ja filmikultuuri tutvustamine, nende omaduste tundmine. Väärtuste kasvatamine, empaatiavõime arendamine.	Õpilane: • väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; • õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas eri teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; • eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; • õpib teostest väärtusi leidma ja analüüsib neid, kasvatab empaatiavõimet.
Teksti analüüs ja tõlgendamine	Erinevate tekstide mõistmine. Põhiteema leidmine, pea- ja kõrvaltegelased, nende võrdlemine ja kõrvutamine. Tekstide võrdlemine omavahel. Teksti mõistmine autorist ja endast lähtudes. Luuletuse analüüsimine, keeleliste ja vormiliste eripärade leidmine.	Õpilane: • tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemust; • nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; • iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist.
Tekstiloomed	Eri tekstiliikide loomine (jutustus, muinasjutt, kiri, luuletus, valm). Kirjeldav-jutustav tekst. Sõnavara rikastamine ja tundmatute sõnade/väljendite kohta info otsimine.	Õpilane: • rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; • kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste.

Suuline väljendusoskus	Luuletuse peast lugemine. Ladusus, tekstitäpsus ja intonatsioon. Näidendi esitamine. Rollimäng. Jutustamine. Klassi ees esinimine. Tagasiside andmine nii endale kui ka teisele. Eneserefleksioon. Autori(te) eluloo kohta info otsimine ja selle esitamine (ettekandena). Aruteludes osalemine, oma arvamuse põhjendamine.	Õpilane: - jagab suuliselt oma lugemiskogemust; - osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust; - esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; - mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitlusele; - jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale, - jutustab tekstilähedaselt või kavapunktidest lähtudes.
Autoreid ja teoseid	Tüviteksid: J. Kross, „Mardileib“; F. R. Kreutzwald, „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ vm eesti muinasjutu- või muistendikogumikud. Soovituslikud teosed: vähemalt kaks õpetaja ja õpilaste valikul.	Õpilane: loeb läbi ainekavas ette nähtud teosed, analüüsib loetud teoseid.
6. klass		
Teema	Õppesisu	Õpitulemused
Kirjandus-tekstide valik ja lugemine	Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendumine lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Laste- ja noortekirjanduse lugemine nii eesti kui ka maailmakirjanduse varamust.. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.	Õpilane: - loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost; - loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; - loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi.
Kultuuri- ja kirjandus-teadmised	Erinevate kirjandusmõistete tundmine (võrdlus, epiteet; kõnekäänd, vanasõna; põhiidee, teema, kava, dialoog; kirjeldus; tsitaat). Erinevate kirjandusliikide tundmine (rahvaluule lühivormid: kõnekäänd, vanasõna, loits; eepos, müüt, muinasjutt; ajaloojutustus, mälestusjutt, päevik; luuletus).	Õpilane: - väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast mitmekesisest kultuuri; - õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas pärimuskultuuri;

	Looduskirjanduse tutvustamine, selle omaduste tundmine. Väärtuste kasvatamine, empaatiavõime arendamine.	- eristab ilukirjanduse põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; - õpib teostest väärtusi leidma ja analüüsib neid, kasvatab empaatiavõimet.
Teksti analüüs ja tõlgendamine	Erinevate tekstide mõistmine. Põhiteema leidmine, pea- ja kõrvaltegelased, nende võrdlemine ja kõrvutamise. Tekstide võrdlemine omavahel. Teksti mõistmine autorist ja endast lähtudes. Luuletuse analüüsimine, keeleliste ja vormiliste eripärade leidmine. Karikatuuri eesmärgi mõistmine.	Õpilane: - tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemust; - nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; - iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; - oskab proosateksti kohta koostada kava; - oskab koostada teemamappi.
Tekstiloomine	Eri tekstiliikide loomine (jutustus, muinasjutt, kiri, luuletus,). Kirjeldav-jutustav tekst. Sõnavara rikastamine ja tundmatute sõnade ning väljendite kohta info otsimine.	Õpilane: - rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; - kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste.
Suuline väljendusoskus	Luuletuse peast lugemine. Ladusus, tekstitäpsus ja intonatsioon. Dialogi esitamine. Rollimäng. Jutustamine. Klassi ees esinimine. Tagasiside andmine nii endale kui ka teisele. Eneserefleksioon. Autori eluloo kohta info otsimine ja selle esitamine ettekandena. Aruteludes osalemine, oma arvamuse põhjendamine.	Õpilane: - jagab suuliselt oma lugemiskogemust; - osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust; - esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; - mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitlusele; - jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale, - jutustab tekstilähedaselt või kavapunktidest lähtudes.
Autoreid ja teoseid	Tüviteksid: E. Raud, „Kalevipoja” adaptatsioon; E. Bornhöhe, „Tasuja” Soovituslikud teosed: J. R. R. Tolkien, „Käabik”; A. Pervik, „Arabella, mereröövli tütar”; M. Twain, „Tom Sawyeri seiklused”; luuleraamat vm teosed õpetaja ja õpilaste valikul	Õpilane: loeb läbi ainekavas ette nähtud teosed, analüüsib loetud teoseid.

III kooliaste

7. klass

Teema	Õppesisu	Õpitulemused
Kirjandus- tekstide valik ja lugemine	Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine. Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine. Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad. Käsitletavad kirjandusžanrid: elulugu, mälestusraamat, luule, noortekirjandus, rahvaluule, reisikiri, seikluskirjandus, fantaasiakirjandus.	Õpilane: • loeb läbi vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost; • leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; • loeb lodusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi; • loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; • rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta.
Kultuuri- ja kirjandus- teadmised	Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluuležanrid. Kõnekäänud ja vanasõnad. Naljandid ja anekdoodid. Tänapäevafolkloor, selle kogumine ja kogemine. Rahvaluule andmebaasid. Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika, draamatika tunnused. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Reisikiri ja elulooraamat.	Õpilane: • kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; • eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; • analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; • kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine,

	Lüürilise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeediaaluule.	võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.
Teksti analüüs ja tõlgendamine	Teksti põhjal küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja fantaasiaküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga või teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlauset ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine. Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine. Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine. Tegelasrühmade konflikt ja	Õpilane: • toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; • nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; • teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; • analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; • võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; • osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; • leiab teksti keskset mõtet, sõnastab loetud teose teema ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte; • mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.

	konflikti gradatsioon. Erinevate teoste peategelaste võrdlemine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikkuuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses. Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.	
Tekstiloom	Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloom paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.	Õpilane: - kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; - hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistussõudeid.
Suuline väljendusoskus	Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine.	Õpilane:

	Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.	- koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; - esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.
Autoreid ja teoseid	Tüvitekstid ja esindusautorid: O. Luts, “Kevade”; E. Bornhöhe, “Tasuja”; L. Tungal (luule). Käsitletavad teosed: eluloo- või mälestusteraamat, reisiraamat, noorteraamat, luuleraamat õpilase valikul	Õpilane: loeb läbi ainekavas ette nähtud teosed, analüüsib loetud teoseid.
8. klass		
Teema	Õppesisu	Õpitulemused
Kirjandus-tekstide valik ja lugemine	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.	Õpilane: - loeb vähemalt neli tervikteost; - loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest; - analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost; - loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi; - leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; - rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta.
Kultuuri- ja kirjandus-teadmised	Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid.	Õpilane: - selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; - loeb kultuurivaldkonnaga seotud aine- ja meediatekste, leiab, hindab

	Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluule põhiliigid ja žanrid. Rahvajuttude liigid ja tunnused. Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Lüürilise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku, ood. Vabavärsiline luule. Piltluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused. Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdsteater. Eesti teatritega tutvumine. Kirjandusteose ekraniseering. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, romaan, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna	kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; - tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; - kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; - eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; - toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; - võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.
Teksti analüüs ja tõlgendamine	Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlauset ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga. Kirjanduslik tegelane. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine,	Õpilane: - nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; - teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; - osaleb arutlusel, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;

	suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Kirjanduslikud tüüptegelased. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Kirjelduse eesmärk teoses. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Ilukirjandusteksti väljendusvahendid. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine. Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.	• analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; • kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.
Tekstiloom	Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.	Õpilane: • kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; • koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; • hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
Suuline väljendusoskus	Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja	Õpilane: • esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust,

	intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.	põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.
Autoreid ja teoseid	Tüvitekstid: A. Kitzberg, „Libahunt“; L. Koidula (luule); J. Liiv (luule). Käsitletavad teosed: kriminaalromaan või -jutustus, vähemalt kaks teost õpetaja valikul	Õpilane: loeb läbi ainekavas ette nähtud teosed, analüüsib loetud teoseid.
9. klass		
Teema	Õppesisu	Õpitulemused
Kirjandus-tekstide valik ja lugemine	Loeb vähemalt neli tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt. Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.	Õpilane: - loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost; - loeb lüüri ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi; - loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid.
Kultuuri- ja kirjandus-teadmised	Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid. Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluuležanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul. Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine.	Õpilane: - tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; - selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; - kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; - eristab ilukirjanduse põhilike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid.

	Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenaarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeediale. Kirjandus ja fotograafia. Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroeepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Lüürlise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.	
Teksti analüüs ja tõlgendamine	Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlause ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja	Õpilane: • leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; • toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürlisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; • nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; • teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;

	tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses. Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine. Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega. Luulekogu lugemine.	• analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; • rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; • kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; • võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.
Tekstiloom	Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomes paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.	Õpilane: • kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; • hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistatusnõudeid.
Suuline väljendusoskus	Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.	Õpilane: • osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; • koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma

		kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; • esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.
Autoreid ja teoseid	Tüvitekstid: A. Kivirähk, „Rehepapp“; A. H. Tammsaare, „Kõrboja peremees“; E. Vilde, „Pisuhänd“; M. Under, (luule); H. Runnel (luule). Soovituslik kirjandus: 21. sajandi eesti luule	Õpilane: • loeb läbi ainekavas ette nähtud teosed, analüüsib loetud teoseid.